

Predmet C-691/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

18. studenoga 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour de cassation (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

10. studenoga 2021.

Žalitelji u kasacijskom postupku:

Cafpi SA

Aviva assurances SA

Druga stranka u kasacijskom postupku:

Enedis SA

1 Predmet i podaci o sporu:

- 1 Na električnim uređajima agencije društva Cafpi 28. srpnja 2010. došlo je do kvarova u radu koji su nastali zbog prenapona uzrokovanog prekidom strujnog kruga neutralnog vodiča u mreži za distribuciju električne energije.
- 2 Društvo Cafpi i njegov osiguravatelj, društvo Aviva assurances, dovode u pitanje odgovornost društva Enedis, operatora distribucijskog sustava električne energije te su na temelju toga u odnosu na njega podnijeli tužbu za naknadu pretrpljene štete.
- 3 Društvo Enedis tvrdi da se primjenjuju samo pravila o odgovornosti za neispravne proizvode (članci 1245. do 1245-17 Codea civil (Građanski zakonik)), uključujući rok zastare od tri godine (članak 1245-16 Građanskog zakonika) na koji se pozvalo u pogledu njihove tužbe za naknadu štete.

- 4 Presudom od 6. srpnja 2018. prvostupanjski sud izuzeo je iz primjene članak 1245. i sljedeće članke Građanskog zakonika, ali je odbio zahtjeve u meritumu.
- 5 Presudom od 6. veljače 2020. Cour d'appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu, Francuska) ukinuo je tu presudu. Najprije je podsjetio na to da je u sustavu odgovornosti za neispravne proizvode odgovorni proizvođač osobito proizvođač gotovog proizvoda. Prema njegovu mišljenju, gotov proizvod jest proizvod koji je spreman za distribuciju. U ovom slučaju proizvedena električna energija, osobito ona koju proizvodi društvo Électricité de France, nije gotov proizvod zato što ima visoki napon i stoga nije prikladna za potrošnju. Društvo Enedis pretvara je kako bi se mogla distribuirati krajnjem potrošaču. Iz toga je zaključio da je društvo Enedis proizvođač gotovog proizvoda koji je namijenjen distribuciji potrošaču, tako da ima svojstvo proizvođača. Stoga je presudio da je sustav odgovornosti za neispravne proizvode primjenjiv i da je tužba društava Cafpi i Aviva nedopuštena zbog zastare.
- 6 Društva Cafpi i Aviva podnijela su protiv te presude žalbu u kasacijskom postupku. Tvrdi da je žalbeni sud, time što je društvu Enedis priznao svojstvo proizvođača, povrijedio članke 1245-2 i 1245-5 Građanskog zakonika kojima se prenosi Direktiva 85/374/EEZ o odgovornosti za neispravne proizvode.

2. Predmetne odredbe:

Direktiva Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode, kako je izmijenjena Direktivom 1999/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 1999.

- 7 Člankom 1. određuje se:
 „Proizvođač je odgovoran za štetu prouzročenu neispravnošću svojega proizvoda.”
- 8 U članku 2. određuje se:
 „U svrhu ove Direktive, ‚proizvod’ znači sve pokretnine, čak i ako su dio druge pokretnine ili nekretnine. ‚Proizvod’ obuhvaća električnu energiju.”
- 9 U relevantnom dijelu članka 3. određuje se:
 „1. ‚Proizvođač’ znači proizvođač gotovog proizvoda [...]”

Francuski Građanski zakonik

- 10 Članci 1245-1 do 1245-17 Građanskog zakonika sadržavaju odredbe kojima je prenesena Direktiva 85/374/EEZ.

3. Stajališta stranaka:

1. *Društva Cafpi i Aviva*

- 11 Društva Cafpi i Aviva tvrde da je društvo Enedis distributer električne energije, a ne proizvođač. Navode da je društvo Enedis operator distribucijskog sustava električne energije kojim upravlja i koji održava te da je zaduženo isključivo za distribuciju električne energije koju proizvode različiti proizvođači i osobito društvo Electricité de France. Tvrde da je razdvajanje djelatnosti proizvodnje i distribucije uvedeno Direktivom 96/92/EZ od 19. prosinca 1996. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, a zatim Direktivom 2003/54/EZ od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 96/92/EZ.
- 12 U svojstvu operatora elektroenergetske mreže društvo Enedis odgovorno je za prijenos i distribuciju električne energije koja dolazi od proizvođača, a sama činjenica da mijenja napon prenesene električne energije nije dovoljna da bi ga se smatralo proizvođačem novog gotovog proizvoda odnosno distribuirane električne energije, koja se razlikuje od električne energije koja mu je tako isporučena.
- 13 Naime, društva Cafpi i Aviva naglašavaju da se električna energija, kada se proizvede, može trošiti neovisno o njezinu naponu, pod uvjetom da je sustav koji je prima prilagođen tome da može podnijeti takav napon. Tvrde da činjenica da operator elektroenergetske mreže mijenja visinu napona električne energije koja se prenosi ne može biti dovoljna da bi ga se smatralo proizvođačem novog, drukčijeg proizvoda jer bilo koji potrošač može upotrijebiti transformator za rad uređaja na niski napon.

2. *Društvo Enedis*

- 14 Društvo Enedis tvrdi da je u sustavu odgovornosti za neispravne proizvode pojam proizvođača autonoman pojam koji ne ovisi o pojmu proizvođača električne energije u smislu zakonodavstva koje se odnosi na europsko energetska tržište.
- 15 U sustavu odgovornosti za neispravne proizvode proizvođač je onaj koji javnosti nudi proizvod u stanju u kojem se upotrebljava ili troši. Električna energija proizvedena u elektranama vrlo visokog ili visokog napona neprikladna je za potrošnju pa je operator distribucijskog sustava pretvara u električnu energiju srednjeg ili nižeg napona, čime omogućuje da električna energija postane proizvod u stanju u kojem ga kupci upotrebljavaju ili troše. Iz toga slijedi da je električna energija koju je operator distribucijskog sustava tako pretvorio gotov proizvod koji je on proizveo.

4. Ocjena Coura de cassation (Kasacijski sud, Francuska):

- 16 U žalbi se postavlja pitanje treba li smatrati da je operator distribucijskog sustava električne energije koji mijenja njezin napon radi distribucije te energije krajnjem potrošaču „proizvođač” električne energije u smislu Direktive 85/374/EEZ.
- 17 Nezavisni odvjetnik državnog odvjetništva predlaže da se ukine presuda coura d’appel (Žalbeni sud). Ističe da je svojstvo proizvođača koje se dodijelilo društvu Enedis protivno temeljnim načelima organizacije sektora električne energije kako proizlazi iz različitih direktiva o unutarnjem tržištu električne energije. Dodaje da, kad bi se priznalo da društvo Enedis, koje nije proizvođač električne energije u smislu Codea de l’énergie (Zakonika o energiji) i direktiva o unutarnjem tržištu električne energije, ima to svojstvo u smislu Građanskog zakonika i Direktive 85/374/EEZ koja se njime prenosi, to ne bi bilo usklađeno sa zahtjevom jasnoće i razumljivosti zakona. Također tvrdi da analiza coura d’appel (Žalbeni sud) dovodi do razlikovanja dviju različitih kategorija električne energije, odnosno električne energije koja je „sirovina” i koja se proizvodi i prenosi prijenosnim sustavom i električne energije koja je „gotov proizvod” i koja se distribuira distribucijskim sustavom, iako se u članku 1245-2 Građanskog zakonika, kojim se predviđa da je električna energija proizvod, ne pravi razlika. Naposljetku naglašava da je ta analiza protivna stvarnim ugovornim i gospodarskim odnosima između različitih dionika u sektoru jer operator distribucijske mreže ne može proizvoditi električnu energiju iz sirovine koju nije kupio i jer, nadalje, on tu električnu energiju ne prodaje jer je potrošač kupuje od opskrbljivača.
- 18 Francuski sudovi koji odlučuju o meritumu, pred kojima su se pokrenuli postupci za utvrđivanje odgovornosti protiv društva Enedis zbog električnih prenapona, primijenili su različita rješenja u pogledu primjenjivog sustava odgovornosti.
- 19 Sudovi drugih država članica Unije izjasnili su se u prilog svojstvu proizvođača. Primjerice, Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) presudio je da treba smatrati da je operator distribucijskog sustava električne energije proizvođač jer znatno izmjenjuje električnu energiju time što pretvara njezin napon kako bi je krajnji potrošač mogao upotrebljavati (presuda od 25. veljače 2014., VI-ZR 144/13, t. 12. do 17.).
- 20 Međutim, takvo tumačenje nije očito i nije sigurno da bi ga prihvatili svi sudovi Europske unije. Naime, to svojstvo proizvođača koje se dodjeljuje operatoru distribucijskog sustava električne energije može biti neusklađeno s direktivama o europskom tržištu električne energije, osobito Direktivom 96/92/EZ od 19. prosinca 1996. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, Direktivom 2003/54/EZ od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 96/92/EZ te Direktivom 2009/72/EZ od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ. Naime, tim se direktivama naložila neovisnost operatorâ prijenosnih i distribucijskih sustava u odnosu na djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom

koje su otvorene za tržišno natjecanje. U skladu s tim zakonodavstvom u Francuskoj se Zakonom br. 2004-803 od 9. kolovoza 2004. naložilo da se podijeli grupa Électricité de France i osnuje novo društvo radi obavljanja djelatnosti upravljanja javnom distribucijskom mrežom, odnosno društvo ERDF (Electricité Réseau Distribution France), koje je postalo Enedis, osnovano 1. siječnja 2008.

- 21 Stoga se postavlja pitanje može li se smatrati da je operator distribucijskog sustava električne energije „proizvođač” u smislu članka 3. Direktive 85/374/EEZ jer mijenja napon električne energije koju isporučuje proizvođač, kako bi je distribuirao krajnjem potrošaču. Tim se pitanjem nastoji utvrditi treba li pojam „proizvođač” električne energije u smislu članka 3. te direktive tumačiti neovisno o pojmu proizvođača i opskrbljivača električnom energijom u smislu direktiva o unutarnjem tržištu električne energije.
- 22 Stoga Sudu Europske unije valja uputiti prethodno pitanje.

5. Prethodno pitanje:

- 23 Slijedom navedenog, Cour de cassation (Kasacijski sud) postavlja sljedeće pitanje:
- „Trebaju li članak 2. i članak 3. stavak 1. Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode tumačiti na način da se može smatrati da je operator distribucijskog sustava električne energije „proizvođač” jer mijenja visinu napona električne energije opskrbljivača radi njezine distribucije krajnjem kupcu?”